

RTU studiju kurss "Valodas un runas kultūra"**0L000 Liepājas akadēmija****Vispārējā informācija**

Kods	LA0306
Nosaukums	Valodas un runas kultūra
Studiju kursa statuss programmā	Obligātais/Ierobežotās izvēles
Atbildīgais mācītspēks	Linda Lauze - Doktors, Profesors
Mācītspēks	Sandra Okuneva - Pasniedzējs
Apjoms daļās un kredītpunktos	1 daļa, 3.0 kredītpunkti
Studiju kursa īstenošanas valodas	LV
Anotācija	Kursā paredzēts gūt zināšanas un pilnveidot prasmes publiskajā runā, akcentējot verbālās un neverbālās komunikācijas nozīmi, izkopjot runas tehniku, kā arī apgūstot zināšanas par runas uzbūvi un runu veidiem; apzināties latviešu literārās valodas normas valsts valodas lietojumā un faktorus, kas nosaka piemērotāko valodas līdzekļu izvēli rakstītajā vai runātajā tekstā.
Mērķis un uzdevumi, izteikti kompetencēs un prasmēs	Studiju kursa mērķi : pilnveidot komunikatīvo un lingvistisko kompetenci. Studiju kursa uzdevumi: iepazīties ar teorētisko literatūru, vārdnīcām, apgūt prasmi veidot savus un analizēt dažāda stila publicētos tekstus un dažādas publisko runu situācijas, analizēt to pareizību un piemērotību mērķauditorijai, pilnveidot komunikācijas prasmes publiskās runas situācijās.
Patstāvīgais darbs, tā organizācija un uzdevumi	Teorijas materiāla apguve un praktiskā uzdevuma izpilde: uzrakstīt runas ievadu un nobeigumu atbilstoši teorētiskajiem ieteikumiem. Praktiskā uzdevuma izpilde: analizēt runu tekstus un pamatot to piederību noteiktam veidam. Teorijas materiāla apguve un praktiskā uzdevuma izpilde: sagatavot runu un uzstāties. Teorijas materiāla apguve un praktiskā uzdevuma izpilde: personvārdu locīšana, interpunkcijas uzdevumi.
Literatūra	Obligātā / Obligatory: 1. Blinkena, A. Latviešu interpunkcija. Rīga : Zvaigzne ABC, 2009. 439 lpp. 2. Bredberijs, E. Izcilas prezentācijas prasmes : ko teikt un kā izturēties prezentācijā, lai panāktu vēlamā rezultātu. Rīga : Zvaigzne ABC, 2008. 139 lpp. 3. Ceplīte, B., Ceplītis, L. Latviešu valodas praktiskā gramatika. Pārstrādāts izdevums. Rīga : Zvaigzne ABC, 1997. 231 lpp. 4. Keigels, T. Uzstāšanās māksla : droši paņēmieni, kā pārliecināt auditoriju un patikt klausītājiem. Rīga : Atēna, 2008. 214 lpp. 5. Kramiņš, E. Runas prasme saziņā : monogrāfija par komunikatīvās kompetences veidošanos runas apguves procesā. Rīga : Biznesa augstskola Turība, 2005. 688 lpp. 6. Mencels, V. Retorika : prasme brīvi un pārliecinoši runāt. Rīga : De-Novo, 2002. 128 lpp. 7. Milēviča, Inga. Veiksmes retorika. Rīga : Burtene, 2019. 8. Par vārdu un uzvārdu lietošanu un rakstību latviešu literārajā valodā. Rīga : Latvijas Republikas Valsts valodas centrs, 1999. 74 lpp. 9. Pīzs, A. Ķermeņa valoda. Rīga : Jumava, 1995. 208 lpp. 10. Rozenbergs, J. Latviešu valodas stilistika. Rīga : Zvaigzne ABC, 1995. 231 lpp. Papildu / Additional: 1. Denijs, R. Prasme sazināties un uzstāties. Rīga : Jāņa Rozes apgāds, 2002. 123 lpp. 2. Hindls, T. Prasme uzstāties. Rīga : Zvaigzne ABC, 2000. 72 lpp. 3. Hofmanis, K. D. Prezentācija un moderācija: Efektīva komunikācija un mērķtiecīga tehnisko līdzekļu lietošana. Rīga : Zvaigzne ABC, 2005. 128 lpp. 4. Indriksone, I. Prezentēšana [Elektroniskais resurss: CD] - Rīga : SIA Biznesa augstskola Turība, 2004. 5. Latviešu valodas pareizrakstības un pareizrunas vārdnīca. Rīga : Avots, 1995. 945 lpp. 6. Moze, M. Latviešu valodas interpunkcijas prakse. Liepāja : LPA, 1997. 49 lpp. 7. Nelke, K. Prezentēšana. Rīga : DE NOVO, 2000. 111 lpp. 8. Skujiņa, V. Latviešu valoda lietišķajos rakstos. Rīga : Zvaigzne ABC, 1999. 147 lpp. Citi informācijas avoti / Other sources of information: https://products.office.com/en/powerpoint https://www.pechakucha.com/ https://prezi.com/ https://www.slideshare.net/ www.ted.com Raksti krājumos: „Latviešu valodas kultūras jautājumi”, „Valodas prakse: vērojumi un ieteikumi”, „Vārds un tā pētīšanas aspekti”. Interneta resursi.
Nepieciešamās priekšzināšanas	Nav nepieciešamas.

Studiju kursa saturs

Saturs	Pilna un nepilna laika klātienē studijas		Nepilna laika neklātienē studijas	
	Kontakt stundas	Patstāv. darbs	Kontakt stundas	Patstāv. darbs

I daļa Ievads. Mūsdienu publiskās runas pamatprincipi Neverbālā komunikācija 1. Ķermeņa valoda (acu kontakts, mīmika, žesti, stāja, distances). Gadījuma pētījuma analīze. 2. Intonācijas nozīme komunikācijā (loģiskais akcents, pauze, intonatīvais temps, intonatīvais tembrs, intonatīvais spēks, intonatīvais pārgarums, teikuma melodija). Runas uzbūve un runu veidi 1. Runas atsevišķo daļu saturs, funkcijas, iespējamie varianti un savstarpējā saikne runas mērķa sasniegšanā. Runas sākums. Galvenā daļa (izklāsts un argumentācija). Runas nobeigums. 2. Runu klasifikācija. Informatīvā runa, tās galvenās iezīmes. Svinību jeb iedvesmojošās runas raksturojums. Argumentācijas jeb pārliecināšanas runas īpatnības. Uzstāšanās 1. Uzstāšanās situāciju analīze. Prezentācijas saskaņots izmantojums publiskajā runā. 2. Uzstāšanās ar patstāvīgi sagatavotu runu un prezentāciju.	16	26	8	34
Valodas kultūras jēdziens. Latviešu literārā valoda, tās funkcijas sabiedrībā. Valodas normas, to ievērošana. Atkāpes no literārās valodas normām, kas rodas valodu kontaktos. Lietvārds valodas kultūras aspektā. Lietvārda deklinācijas. Personvārdu locīšana, iespējamās neskaidrības. Kopdzimtes uzvārdi. Pieklājības forma ar vārdiem kungs, kundze. Dzimtes kategorija profesiju un amatu nosaukumos. Deminutīvu darināšana. Īpašības vārds, skaitļa vārds, vietniekvārds valodas kultūras aspektā. Īpašības vārdu noteiktās un nenoteiktās galotnes lietojums. Nozīmē tuvas īpašības vārdu izskaņas. Gadskaitļi. Atbilstošu vietniekvārdu izvēle. Darbības vārds un palīgvardi valodas kultūras aspektā. Daudzskaitļa 2. personas forma īstenības izteiksmes vienkāršajā tagadnē un pavēles izteiksmē, to nozīmes salīdzinājums. Iespējamās neprecizitātes atgriezenisko darbības vārdu lietojumā. Prievārdu un citu palīgvārdu lietošanas normas. Interpunktijas jautājumi. Atsevišķi savrupināšanas gadījumi.	16	26	8	34
Kopā:	32	52	16	68

Sasniedzamie studiju rezultāti un to vērtēšana

Sasniedzamie studiju rezultāti	Rezultātu vērtēšanas metodes
Spēj realizēt iemaņas un prasmes teksta un publiskās runas novērtēšanā; Pārzina latviešu literārās valodas normas valsts valodas lietojumā; Pārzina publiskās runas gatavošanas un uzstāšanās pamatprincipus; Spēj sasniegt mērķi, izvēloties piemērotākos valodas izteiksmes līdzekļus rakstītajā vai runātajā tekstā atbilstoši paredzētajai mērķauditorijai un runas situācijai kopumā, lai īstenotu sociālpedagoģisko darbību, sadarbotos ar kolēģiem un citu profesiju pārstāvjiem, klientiem un viņu tuviniekiem, kā arī spētu vadīt starpprofesionālas komandas darbu.	Vismaz 75 % nodarbību apmeklējums; aktīva līdzdarbība semināros; patstāvīgi veicamo darbu sekmīga izpilde; sekmīgi nokārtots gala pārbaudījums.

Studiju rezultātu vērtēšanas kritēriji

Kritērijs	% no kopējā vērtējuma
Vismaz 75 % nodarbību apmeklējums, aktīva līdzdarbība semināros.	10
Patstāvīgi veicamo darbu sekmīga izpilde.	40
Sekmīgi nokārtots gala pārbaudījums.	50
Kopā:	100

Studiju kursa plānojums

Daļa	KP	Stundas			Pārbaudījumi		
		Lekcijas	Prakt d.	Laborat	Ieskaite	Eksām.	Darbs
1.	3.0	16.0	16.0	0.0		*	